

UITGEBOKT

's-GRAVENHAGE, 2 Maart

1948.

Javastraat 68

Tel. { ~~1234~~
~~5678~~

OPGELEED

№ 29799.

Bijlagen: 001.

Dict.: Typ.:

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: **Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".**

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 13 Februari 1948 te Amersfoort gehouden voorlichtingsavond van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

**M. Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
's. GRAVENHAGE.**

J.G.Crabbendam.

No.
I.D. Amersfoort.

27 FEB 1948 13 februari 1948

Weekoverzicht.

GEHEEL.

2269

Onderwerp: Voorlichtingsavond Nationaal Comité Rijksoverheid
op Vrijdag 13 februari 1948 in "Amicitia" te Amers-
foort.

OPGELEGT

Spreeker: C. Welter, Oud-Min. van Koloniën.

BUREAU B

21-2-48

Madat de spreker met een kort woord werd ingeleid door plaatselijke voorzitter de heer , vestigde Welter in het begin van zijn rede de aandacht van zijn gehoor op het feit, dat men alle plannen ten aanzien van Nederland-Indië niet aan de economische gevolgen had gedacht. Niet alleen vreesde spreker, dat er moeilijkheden in Indië zouden ontstaan, omdat de verschillende gebieden daar elkaar door hun soevereiniteit praktisch niet meer konden aanvullen maar ook diende men rekening te houden met de omstandigheid, dat een groot deel van het vermogen en de werkkraft van ons volk steeds in Indië was belegd. Wij gunnen iedereen vrijheid, aldus spreker, maar zonder het bordje rijst betekent Merdeka voor de Indische volkeren een vloek. Voor de oorlog was er een perfecte economische eenheid.

Wat de situatie in Nederland betreft, merkte spreker op, dat men eens zegt, dat er eigenlijk niets van te merken is, dat wij Indië niet meer zoals vroeger kunnen zien. Dat komt in de eerste plaats door de verkoop van ons effectenbezit in Amerika en door de compensatie en zelfs overcompensatie van onze tekorten door de leningen. Dit kan zo niet doorgaan. Spoedig komt het dénoué. Nog dezer dagen zijn er ministers geweest, die hierop wezen. De Min. van Fin. heeft pas gezegd, dat 1 April a.s. onze dollars op zijn en als het Marshallplan er dan niet is, zijn we de sigaar. Vos en Mansholt hebben gezegd, dat we het failliet tegemoet gaan, indien het Marshallplan niet slaagt. Het Marshallplan is goed en gelukkig, maar de hulp ervan is slechts tijdelijk.

Er loopt een fluistercampagne door het land, dat wij precies moeten doen, wat de Amerikanen willen. Maar ik zeg U, aldus Welter, dat de Amerikanen zich ergeren over onze slapheid. Ik weet het uit de officiële stukken. Hebben de Amerikanen medelijden met ons om onze verwoeste brieken? Is jullie eigen schuld, zeggen zij. En toen er nog enige tijd geleden eens sprake was van een enorme partij suiker, welke buiten bereik in Indië lag, zeiden dezelfde Amerikanen: "Waarom halen jullie die suiker niet, zo is toch van jullie?"

Spreker wijdde voortd. zeer kritische woorden aan het adres van de Partij van de Arbeid, welke partij hij doctrinair en totalitair noemde en op de Rooms-Rode samenwerking, welke, naar Dr. indertijd verklaarde slechts "in de uiterste noodzaak" verantwoord was. De leid van de K.P.V. zien hun ongelijk in wel in, doch zij komen er niet uit. Het is niet goed, aldus spreker, dat zo weinig rekening wordt genomen met het Prot. Christ. deel van ons volk. Dit moet niet te lang duren.

De klap op de vuurpijl noemde spreker het rapport van de commissie van drie. Het heeft hem geroepen gedaan, dat de heer Van Mook, op wie hij vaak kritiek heeft uitgeoefend, tegen dit rapport heeft geprotesteerd, terwijl de Nederlandse regering in alle talen bleef zwijgen.

Over de opmerking van Min-President Beel t.a.v. de rechtsepositie merkte spreker op: Ik kom daartegen op. Ik protesteer, dat wij een lid worden gesteld met de linkse extremisten. Dat is geen taal voor een Min-President. Wil Beel soms aan het hoofd van de politie optrekken naar de huizen van prof. Gerbrandy of mij in plaats van naar Djokja. Niemand kan ons beletten in de vrijheid te spreken en te handelen, dien wij binnen de perken blijven van de wet.

De K.V.P. heeft de "angst" voor de communisten en de Partij van de Arbeid en daarom gaat zij samen met de laatste om de arbeiders achterein te houden. De leiders hebben niet de grootheid der ziel daaruit de consequenties te trekken. Ook de rede van de Koningin heeft geen resultaat opgeleverd. (leest hierna enige citaten voor uit een en Eng. krant). De rede van de Koningin getuigt van een genis aan psychologisch inzicht. Spreker protesteert tegen de gedragingen van de regering in de Kamer. Wij zijn gebonden aan de Wet en hebben geen bedreigingen te accepteren van wie ook. De regering, aldus spreker, heeft zelf toegegeven dat de Republiek een roversnest enz. ~~ix~~ was, nu pappen wij aan met onze vijanden. Maar houdt vast, steunt ons, de eenheid van ons rijk moet behouden blijven. Ik weiger te geloven dat ons volk zo ten onder gaat. Mochten er onder U hier in de zaal agenten van de veiligheidsdienst aanwezig zijn, ik weet dat ze er zijn, laten ze dan goed luisteren en het goed overbrengen: "Ik zeg U, blijft altijd binnen de grenzen van Wet en Orde, laat deze nooit los, want het hanteren van de revolutie is een tweezijdig zwaard; Laat deze nimmer los, toch kunt u macht hebben. Bedenkt, dat wij de erfgenamen zijn van een roemrijke Republiek der Verenigde Nederlanden. Deze regering moet evenwel door een andere vervangen worden. En dit zal ook gebeuren. Weest ervan overtuigd, dat wij zullen winnen, het recht zegenviert altijd.

Spreker haalde tenslotte de Franse maatregelen in Indo-China (één leger, één diplomatie) aan als voorbeeld, hoe het ook t. x. v. Indië zou kunnen zijn.

Spreker besloot zijn rede met een woord van dank aan de aanwezigen welke met een daverend applaus werd beklonken.

Opmerkingen: Aanwezig ongeveer 400 personen. Zaalcapaciteit 525 personen.

In de pauze werd gelegenheid gegeven om schriftelijk vragen in te dienen, waarvan nogal gebruik werd gemaakt. De vragen werden na de pauze door de Heer Welter beantwoord.

Hierna volgden enige films betreffende Indië van voor de oorlog.

VERSLAG VOORLICHTINGSAVOND "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKS-
EENHEID" TE AMERSFOORT OP 13 FEBRUARI 1948.

Aanwezig: ongeveer 400 personen.

Receptiecapaciteit: 525 personen.

Spreker: Charles Joseph Ignace Marie Welter,

oud-Minister

van Koloniën.

Oud-Minister Welter, die werd ingeleid door de plaatselijke voorzitter van het comité,

, ving zijn rede aan met er op te wijzen, dat men bij alle plannen Indië betreffende, niet aan de economische gevolgen had gedacht. Een groot deel van de Nederlandse werkkraft en van het Nederlandse vermogen was steeds in Indië belegd, zodat spreker ernstige moeilijkheden verwachtte, indien Indië voor Nederland verloren zou gaan. De bewering, dat men van de veranderde situatie in Indonesië hier te lande zo weinig merkt, vond z.i. zijn oorzaak in de verkoop van het Nederlandse effectenbezit in Amerika en door de compensatie en zelfs de overcompensatie van de Nederlandse tekorten door de leningen. Oud-Minister Welter voorzag, dat dit zeer binnenkort tot een debacle moest leiden. De Minister van Financiën heeft er kortelings nog op gewezen, dat indien niet spoedig het Marshall-plan in werking zal treden, Nederland voor een staatsbankroet komt te staan, aldus spreker. De hulp van het plan Marshall is evenwel van tijdelijke duur. Spreker wees vervolgens op de thans gevoerde fluistercampagne, dat Nederland geheel aan de leiband van de U.S.A. zou lopen. Hij zei verder uit officiële stukken te weten, dat de Amerikanen zich ergeren aan de slapheid van de Nederlanders en staafe deze uitlating met enige voorbeelden. Sprekende over de "doctrinaire en totalitaire Partij van de Arbeid", critiseerde hij de samenwerking van de K.V.P. met deze partij. De leiders van de K.V.P. zouden hun fout wel inzien, doch er niet voor uit komen. De Heer Welter vond het verkeerd, dat er zo weinig rekening is gehouden met het Protestants Christelijke deel van het Nederlandse volk. Hierna wijdde hij enige woorden aan het rapport van de Commissie van Drie, waarbij hij opmerkte, dat het hem genoeg had gedaan, dat Dr. van Mook, op wie hij zoveel critiek geleverd had, tegen dit rapport had geprotesteerd. "De Nederlandse Regering zwijgt echter in alle talen", riep spreker uit. Voorts laakte hij de uitspraak van Minister-President Dr. Beel, over de rechtse oppositie. De Heer Welter zei te protesteren tegen het feit, dat de leden van de oppositie gelijk worden gesteld met de linkse extremisten. "Dat is geen taal voor een Minister-President. Wil Beel soms aan het hoofd van de politie optrekken naar de huizen van Prof. Gerbrandy en mij, in plaats van naar Djocja?" Volgens spreker zou de K.V.P. "angst" hebben voor de communisten en de P.v.d.A. en zou daarom trachten door samen te gaan met de P.v.d.A. de arbeiders achter zich te krijgen. Sprekende over de radio-rede van H.M. de Koningin, verklaarde spreker, na enige citaten uit Engelse en Amerikaanse couranten te hebben voorgelezen, dat deze in het buitenland geen effect heeft gehad. De rede zou hebben getuigd van gemis aan psychologisch inzicht. Met klem protesteerde de Heer Welter vervolgens tegen de houding van de Regering. "Wij zijn gebonden aan de wet en hebben geen bedreigingen te accepteren van wie ook. De Regering heeft zelf toegegeven, dat de republiek een roversnest is, nu pappen wij aan met onze vijanden. Maar houdt vast, steunt ons, de eenheid van ons Rijk moet behouden blijven. Ik weiger te geloven, dat

bewind zal blijven, zou z.i. een stap nader tot de afgrond betekenen. Met de woorden "Zorgt dat de Nederlandse vlag in Indië niet ten onder gaat", besloot hij zijn toespraak.

Na de pauze werd gelegenheid gegeven de spreker vragen te stellen, waarvan velen gebruik maakten. De gestelde vragen hadden o.m. betrekking op het Indië-beleid ten tijde van Minister Welter, het al dan niet deelnemen van het Comité Handhaving Rijks-eenheid aan de a.s. verkiezingen en de houding van de R.K.Gesellschaftelijkheid t.o.v. het Comité. Bij de beantwoording van deze vragen hekelde de Heer Welter terloops de houding van de Nederlandse vertegenwoordiger bij de U.N.O. ten tijde van het debat over Indië.

Nadat een der bestuursleden propaganda had gemaakt voor het blad "Het laatste nieuws uit Indië", verklaarde de bijeenkomst voor gesloten.

De aanwezigen zongen daarop staande het "Wilhelmus" en brachten een driewerf hoera uit op H.M.de Koningin.

C.V.D.